

اسنادی از دستگیری امام در سال ۱۳۴۲ و واکنش مراجع تقلید

در تاریخ تشیع در دو مرحله علما و مراجع یکدست و یک‌زبان در مقابل زورمداران ایستادند و سخن واحد و نظر واحدی ارائه دادند. در جریان امتیازنامه رژی آنگاه که مرحوم میرزای شیرازی حکم تحریم تنباکو را صادر کردند، مراجع و علمای بزرگ ایران و عراق یک‌صدا پشت سر آن مرجع والامقام ایستادند و حرمت تحریم تنباکو را پاس داشتند. مرحله دوم در پی دستگیری امام در ۱۵ خرداد ۴۲ بود که علما و مراجع ایران و اعتبار مقدسه به‌رغم تفاوت فکری با امام با قاطعیت و صراحت از امام پشتیبانی کردند و توطئه دشمن را در راه به‌زیر سؤال بردن امام خنثی کردند. گزارش‌هایی که در پی می‌آید پشتیبانی بی‌دریغ مراجع بزرگ نسبت به امام را نشان می‌دهد.

چنانکه در این گزارش آمده است مرجع بزرگ آیت‌الله سید محمود شاه‌رودی که در آن روز بیش از نود سال داشتند و آیت‌الله خویی و دیگر مراجع و علما به‌صورت دسته‌جمعی در نیمه‌شب ۱۶ خرداد به منزل آیت‌الله حکیم رفتند و با ایشان در راه حمایت از امام به رایزنی نشستند و هر کدام از آنها تلگرام‌های اعتراض آمیزی به شاه و هیئت حاکمه ایران مخابره کردند و دستگیری امام را محکوم کردند.

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

بغداد

وزارت امور خارجه

روزنامه الطلیعه در شماره امروز خود نوشته است در کربلا اجتماعات عظیمی تشکیل و خطبا به اعمال جنایتکارانه دولت شاهنشاهی بر ضد علماء دین و افراد بی دفاع ایران اعتراض نموده اند علمای کربلا تلگرافی به عبدالسلام عارف و سایر رؤسای دولت های عربی و اسلامی مخابره کرده و نوشته اند ایران را از آهن و آتش نجات دهید و برای رهائی خمینی و سایر علما اقدام نمائید. اهالی کربلا نیز تلگرافات مشابهی به رؤسای دول عربی و اسلامی مخابره و خواسته اند که برای نجات ایران از چنگال حکومت ظالم و رهائی زندانیان و قطع رابطه آن دولت با اسرائیل مداخله نمایند تلگرافی هم به دبیر کل سازمان ملل متحد بدین شرح مخابره کرده اند حدی برای تجاوز به آزادی ملت ایران که اکنون در دریاهائی از خون غوطه ور است قائل شوید برای آزادی خمینی و سایر پیشوایان دینی پادرمیانی کنید نشریه ای هم در کربلا منتشر کرده اند که طی آن نوشته شده در تهران شعارهائی علیه شاه داده می شود و تانک ها در پایتخت در آمد و شد می باشند هزار نفر زخمی و صدها کشته شده اند اوضاع وخیم و شاهنشاه و خانواده از خشم مردم به سعدآباد فرار کرده اند. حکومت نظامی علیه افراد ملت و تظاهر کنندگان که خواهان آزادی و اسلام می باشند اعلام گردید مقامات دولتی خمینی و بیست و پنج نفر از علما و مراجع را دستگیر و بر خلاف قانون اساسی که باید از آن ها حمایت شود به دادگاه نظامی روانه کرده اند. ارتش خانه بقیه علما را محاصره و هزاران نفر را زندانی کرده است. در ایام اخیر تظاهرات توسعه و ادامه یافته و علاوه بر تهران شامل شهرهای کاشان و شیراز و قم و غیره شده است و دولت با قساوت و وحشی گری مردم و علمای اعلام را تحت فشار قرار داده است دانشگاه تهران را بسته و تانک ها در هر گوشه و کناری ایستاده و در متفرق ساختن تظاهر کنندگان و حمله به مردم شرکت می کند. نشریه مزبور علاوه می کند علت خرابی اوضاع آن است که دولت خائن شاه با صهیونیسم همدست شده بازارهای ایران را به روی آن ها باز نموده و اقتصاد ملی فلج شده است و نیز کمونیست های محلی را در مقامات حساس نشانده تا از پشتیبانی آن ها برخوردار شده ایران زیر فشار استعمار بدون قید و شرط امریکا مانده است. شاهنشاه برای این که سلطنت لرزان خود را برای چند روزی باقی نگاه دارد با زردشتی ها و بهائی ها دوست شده است. شاهنشاه سلطنت خود را پس از آن که از ملت خود مایوس شده به صهیونیسم تکیه می دهد و می خواهد

با اسرائیل روابط سیاسی به درجه سفارت کبری برقرار سازد وی ایران را غرق در قرض کرده است. برای این انحرافات و مدها امثال آن ملت مسلمان ایران به رهبری علما علیه ستمگران قیام کرده و نظر خود را با شجاعت اعلام داشته است. در نشریه مزبور اعلام گردیده که مردم کربلا از ملت ایران پشتیبانی کرده و عواقب وخیم و آتیه تاریکی را که در انتظار دولت شاه است گوشزد می نماید. طی تحقیقی که بعمل آمد این تحریکات به وسیله سید محمد شیرازی صورت گرفته موضوع کثیر اجتماعات صحت ندارد. ضمناً هیچ یک از کسبه تاکنون حاضر نشده اند دکان خود را ببندند.

راجع به روش جراید عراق که از روزنامه های مصری تقلید و پیروی می کنند...

۴۲/۳/۲۰

سازمان امور خارجه
جمهوری اسلامی ایران

م. ا. ز. ز.

شماره
تاریخ
بیت

وزارت امور خارجه

روزنامه الطلیحه در شماره امروز خود نوشته است در کویلا اجتماعات علمی تشکیل و خلیا با اتصال جنا پتکارانه دولت شاه نظامی بر ضد علماء دین و افراد بی دفاع ایران اعتراض نموده اند علماء کویلا تلگرافی بعیند اسلام عازن و سایر روشهای دولتها ی عربی و اسلامی معا بره کرده و نوشته اند ایران را این آهن و آهن تجمعات همسند ویرا ی رها فی صحیفی و سایر علماء اقدام نمائید اهالی کویلا نیز تلگرافات مطابقی بر روشهای دول عربی و اسلامی مطا بره و خواسته اند که برای نیجات ایران از چنگال حکومت ظالم و رها فی زندان تیان و قطع رابطه آن دولت با اسرائیل معامله نمائید تلگرافی هم بدیهر کل سازمان ملل متحد بدین شرح مطا بره کرده اند حدی برای تجاوز بازادی ملت ایران که اکنون در دریا طای از خون فواره و راست فاضل شویس برای آزادی صحیفی و سایر پیچها بان دینی و سایر در میان کنی کتبخ ندره ای همس در کویلا مستقر کرده اند که طی آن نوشته شده در طهران صا رها فی علیه شاه داده میخورد و نا تنها در پایتخت در آفوقه میباشند هزار نفر زخمی و معط کتبه شده اند اوضاع وحشم و غامضه و غا نوا ده از غم مردم بسعفا یاد فرار کرده اند - حکومت نظامی علیه افراد ملت و نظا هر کتبخگان که خواهان آزادی و اسلام میباشند اعلام کرده بد مقامات دولتی صحیفی و بیست و پنج نفر از علماء و مراجع را دستگیر ویر مطلق قانون اساسی که باید از آنها حمایت نمود بدعا نگاه های نظامی روانه کرده اند ارتش خانه بقیه علماء را سطره و هزاران نفر را زندانی کرده است - در ایام اخیر نظا هرات نوحه و ادامه یافته و علاوه بر طهران شامل شهرهای کاهان و غیره از

شماره
تاریخ
پست

شمارت کبری شاهنشاهی ایران
شده

۲

و قسم و فیهر عده است و دولت با قنوت و وحشی گیری مردم و علمای اعلام
 را تحت فشار قرار داده است و افسانه تهران را بسفیه و تانکها در مرکز کوشه
 و کناری استفاده و در متفرق مآخیزن تظاهر کنندگان و حمله ب مردم شرکت میکنند .
 شهره مزبور علاوه میکند علت خرابی اوضاع آنستکه دولت عاثن شاه با بصورت
 حضرت عده بازاریهای ایران را ببری آنها باز نموده و اقتصاد ملی فلج عده است
 و نیز کمونیستی مسلطی را در مقامات حاکم تافته تا از پختگی آنها برخوردار
 شده ایران زیر فشار انحصار بدون تدریج امریکا مانده است شاهنشاه برای
 اینکه سلطنت لیزان خود را برای چند روزی باقی نگاه دارد با زرد خنثیها و بیاعتمادها
 دوست عده است . شاهنشاه سلطنت خود را پس از آنکه از ملت خود با یوس عده
 بصورت نیزم تکیه میدهد و میخواهد با اسرائیل روابط سیاسی بدرجه سفارت گیری
 برقرار سازد وی ایران را غرق در خون کرده است . برای این اضرافات و عدا
 افعال آن ملت مسلمان ایران بر میری علما علیه مستکبران قیام کرده و نظر خود را
 با عباحت اعلام داشته است . در نتیجه مزبور اعلام کرده بدفع که مردم کربلا از
 ملت ایران پختگیهای کرده و عوایب و آینه تاریکی را که در انتظار دولت
 شاه است گوشزد مینماید نوعی تحقیق که همراه آن گرفتار و بسفیه
سید محمد باقر در حرکت گرفته و کفر و کفر اضمحالت خود را در
خون بمباران کشته ، اکنون حاضرند و در آن خون خود را بنده
با هر روزی خواهی و خواهی که از روزی که شهری تقسیم در برین
در روزی که خواهی و خواهی که از روزی که شهری تقسیم در برین

۱۸۸
۲۰۰۰

در روزی که خواهی

۳۹۵

اسنادی از دستگیری امام در سال ۱۳۴۲ و واکنش مراجع تقلید

دوره سوم - سال نهم - شماره ۳۱ - بهار ۹۱

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرت آیت الله آشتیانی دامت برکاته - طهران

بقلق شديد و احكام بالغ تلقينا نباء الاحداث الداميه فى ايران التى لازالت تعانى الام الجرح من احد آثار القرية جداً، واعتقد ان اصرار لمسولين على اتباع سياسه القمع و الارهاب فى فترات متلاحقه ليكشف عن فشلهم فى اداره شؤون لامه و يندرهم بالمصير المحتوم و لا يحيق الحكم المسئى الابالقه.

تامل ابلاغ المسؤولين استنكارنا الشديد لموقفهم هذا من المومنين عامه و من الطبقة الروحيه خاصه. و لاتحسبن الله غافلا عما يعمل لظالمون و العاقبه للمتقين. محسن الطباطبائى الحكيم.

فى ١٣ محرم ١٣٨٣

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حضرت آية الله شيخنا فاضل دامت برکاته - طهران

بتقدیر و اهتمام بالغ تلقینا بناء لإحداث الدائمة في إيران التي
لذات تعاف الامم بجزء من احد اثرات التربة جدا، واثبت ان امرار
لمؤولين على اتباع سياسة التفتح والارتقاء في فترات متلاحقة ليكتف
عن فشلهم في ادارة شؤون الامة وينذروهم بالمصير المحتوم ولا ينجيهم الا الله
الا بالقله .

نامل ابلاغ مؤولين استكارتنا التذير لمؤقرهم لئلا من يؤمنين عامة
ومن طبقة الروحية خاصة . ولا تحبب الله غانلا عما يعمل الظالمون وإعاقبة
المؤمنين .
عن الطبا طباطبائي
الحكيم

في ١٣ محرم ١٣٨٣

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

بغداد

تلگراف

وزارت امور خارجه

روزنامه الطلیعه امروز تلگرافی را که از کربلا به عنوان عبدالسلام عارف و سایر رؤسای ممالک اسلامی مخابره شده و شامل حملات بی ادبانه‌ای به ایران است نشر داده است ترجمه جداگانه عرض می‌شود. خبر دستگیری خمینی و قمی و روحانیون دیگر موجب وحشت شدید در بین روحانیین نجف شده است. نیمه شب شب گذشته آقایان خوئی و شاهرودی به خانه آقای حکیم رفته و از او تقاضای وساطت کرده‌اند. شنیده شد آقای خوئی اعلامیه‌ای دایر به تحریم اطاعت از دولت شاهنشاهی و تحریک مردم به نافرمانی تهیه کرده و دیروز برای نشر به رادیو بغداد فرستاده بود ولی رادیو نپذیرفته و گفته است ایران و عراق دو کشور دوست هستند و این اعلامیه قابل نشر نیست. از آقای حکیم هم چنین تقاضایی کرده بودند ولی نپذیرفته و تلگرافی که متن آن جداگانه عرض شده به آقای آشتیانی مخابره نموده است چند نفر از طلاب نجف دیروز با نخست‌وزیر ملاقات کرده‌اند شنیده شد از آیت‌الله حکیم تقاضا شده که تلفنی از پیشگاه مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه تقاضای آزادی خمینی و سایر دستگیرشدگان را بنماید یا از عبدالسلام عارف بخواهد که وساطت کند ولی او به این عذر که فعلاً با دولتین ایران و عراق رابطه‌ای ندارد نپذیرفته است. فعلاً در نجف وضع متشنجی است. قوای انتظامی شدیداً مراقبت می‌کند معروف است آقایان خوئی و سیدعبدالله شیرازی و سیدمحمد شیرازی تحت نظر هستند و به آنها همچنین شیخ نصرالله خلخالی از طرف مقامات انتظامی اخطار شده است که مواظب حرکات خود باشند در نجف و کربلا بعضی وعاظ مطالب بی ادبانه و شددیدی علیه دولت شاهنشاهی ایراد می‌کنند ولی مردم از تبلیغات ناروای آن‌ها خسته شده‌اند قوای تأمینیه هم مواظب می‌باشند. فرمایشات اعلیحضرت همایون شاهنشاه در همدان تاثیر بسیار مطلوبی در اذهان مردم عراق داشته است. روزنامه‌ها بنا به مقاصد خاص و تحریکاتی که هست ناقل اخبار ناروا و ناصواب [ناخوانا] هستند. دیشب اینجانب با آقای خالصی زاده ملاقات نمود که تفصیل طی تلگراف جداگانه‌ای عرض می‌شود. ۴۲/۳/۱۹

سفارت کبرای شاهنشاهی ایران

بغداد

وزارت امور خارجه

۵۱۶ سری. وحشت فوق العاده‌ای برای علما و مراجع تقلید پیدا شده که ممکن است خمینی و قمی را در محکمه نظامی محکوم به مرگ کنند. به این جهت با وجود اختلاف شدیدی که بین آقایان وجود دارد شاهرودی و خوئی نیمه شب به منزل حکیم رفته و از او تقاضا نموده‌اند حضور مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه جهت استخلاص خمینی و قمی وساطت نماید ولی او جواب داده است در صورتی به چنین اقدامی مبادرت می‌ورزد که آن‌ها هم اطمینان بدهند طلاب دست از حرکات و سخنان بی‌رویه برمی‌دارند که جواب داده بودند قادر به جلوگیری از طلاب نیستند. در تلگراف‌های کربلا به عبدالسلام عارف و رؤسای ممالک عربی و اسلامی [ناخوانا] همه جا تقاضای میانجی‌گری جهت نجات خمینی و سایر علما شده است عده‌ای از طلاب هم که با نخست‌وزیر عراق ملاقات نموده‌اند ظاهراً همین تقاضا را کرده‌اند. این بنده از چندی قبل سعی می‌کند آقایان علما را متوجه سازد که اگر استدعائی دارند مستقیماً از پیشگاه مبارک ملوکانه بنمایند و به عطف و عنایات ذات مقدس شاهنشاه دین پرور مستظهر باشند عریضه تلگرافی آقای شاهرودی که مستقیماً عرض شده انعکاس مطلوبی داشته و اکنون همه منتظرند ببینند در جواب او که مهم‌ترین مراجع تقلید است و موقعیت به خصوصی دارد چه اوامری شرف صدور می‌یابد. به نظر قاصر اکنون فرصت مناسبی است که از بی‌طرفی ایشان تقدیر شود و به سایر مراجع هم تذکاری باشد که بزرگواری و عطف شاهانه هنوز شامل روحانیین بی‌طرف و وظیفه‌شناس می‌باشد ظرف این دو سه روزه با آقای شیخ محمد رشتی که مطمئن‌تر از سایر اطرافیان آقای حکیم است ملاقات و در خود اوامر تلگرافی ۵۰۴ [ناخوانا] را پیغام خواهد داد که نتیجه تلگرافی عرض خواهد شد با وسائل دیگر نیز حقایق را بعلمای نجف مانده است با آقای خالصی زاده دیشب ملاقات نمود و کمک خرج دو ماهه طلاب حوزه ایشان را تسلیم داشت که جریان طی تلگراف جداگانه بعرض می‌رسد. ۴۲/۳/۲۰

